

1. KATEHEZA

„Bog nas je učinio sposobnima da živimo s Njim. “

Pitanje i intuicija otvaraju put

Sinteza kateheze:

1. „Razmišljanje o beskonačnom“: otvorenost beskonačnom upisana je u čovjekovo životno iskustvo. Život i stvarnost trajno „otvaraju“ čovjekov horizont.
2. Život je želja za beskonačnim (to zovemo i „religijsko pitanje“): zbog toga tradicija Crkve govori o čovjeku, svakom čovjeku, kao „capax Dei“ (sposobnim za Boga).
3. Želja za beskonačnim, koja je dio ljudskog srca, tjera ga dalje. Religije i neizbježna kušnja za idolopoklonstvom jasno dokazuju da nije moguće izbjeći traženje odgovora na religijsko pitanje.
4. Kad želja za beskonačnim sazrije, pretvori se u preklinjanje beskonačnog da se prikaže: mi sami ne možemo zadovoljiti našu žeđ, zato preklinjemo.
5. Na tom putu želje i preklinjanja, kršćanin je suputnik svih ljudi.

TEKST

1. „Razmišljanje o beskonačnom“

„Jeste li ikad u životu sreli ženu koja vas je u trenutku začarala, a zatim nestala? Te su žene kao zvijezde koje brzo nestanu u vrućim ljetnim noćima. Vjerojatno ste sreli, na kupanju, na kolodvoru, u dućanu ili u tramvaju, jednu od ovakvih žena čija je pojava kao otkrivenje, iznenadno i moćno cvjetanje koje izvire iz dna vaše duše (.) Makar i samo na minutu; žena je vjerojatno otišla; ostala je vašim dušama kao blagi izvor svjetlosti i dobrote; osjećali ste neodređenu tjeskobu kada se zauvijek udaljavala (.) Ja sam puno puta osjetio tu nedefiniranu žalost; bio sam dječak; ljeti sam često išao u glavni grad pokrajine i dugo bih

sjedio na plaži, tik uz more, i viđao bih te misteriozne, utjecajne žene koje su me, kao što se plavo more širi u nedogled, tjerale da razmišljam o Beskonačnom.“ Literarni genij Azorín vrlo učinkovito izražava osnovno iskustvo svakoga čovjeka. Postoje situacije koje potpuno otvaraju srce. Otvaraju u smislu da čine prisutnim svoj pravi horizont, svoju „mogućnost za beskonačno“. Postoje i situacije koje nam dozvoljavaju da otkrijemo tko smo, koje razbijaju sve umanjene slike našega bića, koje nam kažu da nam ništa nije dovoljno. To su okolnosti i iskustva koje opisuju pravu prirodu i veličinu života, našega bića. To su okolnosti koje, prije svega, ne kažu „što nam nedostaje“, već održavaju prisutnom intuiciju vječnoga za ono za što smo stvoreni. Čovjek „razmišlja o beskonačnom“ jer stvarnost koju ima ispred sebe potpuno otvara, pokazuje mu da ima nešto više i što mora trajati vječno.

Ljubav je nesumnjivo jedno od takvih iskustava. Svaki čovjek doživi iskustvo ljubavi: u obitelji, s prijateljima, tražeći ženu s kojom će dijeliti život, u djevičanstvu... Na licu žene koju počinjemo voljeti – zaljubljuvanje je početak puta – koncentrira se naša želja za beskonačnim, intuicija da smo stvoreni za vječnost. Čak i tuga ili tjeskoba, koju možemo osjećati i od same pomisli da možemo izgubiti voljenu osobu, znak je otvaranja beskonačnom. Otvaranje koje može biti opisano kao želja ili kao nostalgija, i koja se rađa iz najistinitijih iskustava našega života: u ljubavi, ali isto tako i u doživljavanju ljepote, u strasti za vlastitom slobodom, u pobuni pred nepravdom, u misteriju patnje i boli, u poniženju od zla koje ljudi čine, u strastvenoj potrazi za istinom, u uživanju dobrote. U iskustvu koje čovjek stječe u životu, uočava prisutnost vječnoga. Upravo to beskonačno koje se najavljuje u svijetu. U svoj veličini i iznenađujućoj ljepoti stvaranja: od planina i ocena pa do genetike DNK! „Svijet i čovjek svjedoče da u njima nisu ni početak ni kraj, već sudjeluju u Onome koji jest, bez početka i kraja.“

2. Život je želja za beskonačnim

Svi ljudi, bez obzira na godine, rasu ili kulturu, iskušavaju tu želju/intuiciju za beskonačnim koja se poklapa s „najočitijom“ životnom istinom. Ne možemo zaniijekati da smo mi ta želja, da je srž našeg bića „razmišljanje o beskonačnom“. Ova se želja poklapa sa životom. To nije nešto što u proljeće izbija u srcu ili kad se osjeća osobito melankolično! To je jednostavno „život“! Zbog toga je želja za beskonačnim želja za puninom života. To nije samo jedna dimenzija života, već život u svojoj cjelini. To je lanac koji dopušta predosjećaj jedinstva koji postoji između tvojih roditelja i tvoje želje za izgrađivanjem, između ljutnje zbog nepravde i suosjećanja zbog boli, između „voljeti“ i „biti voljen“ i poziva na plodnost. Bez jedinstva koje produbljuje ovu želju koja prolazi svakom stanicom tvojega bića, život bi bio običan niz podataka o radnjama i događajima, gomila eksperimenata, rezultata, nesposoban da te izgradi kao cjelovitu osobu. U običnom se jeziku to traganje za beskonačnim naziva „religijsko pitanje“. Kad se govori o religiji, govori se upravo o tome: o potrazi svih ljudi za beskonačnim. Svaki čovjek, već zbog same činjenice što postoji, osjeća tu želju, to religijsko pitanje – bio ili ne sposoban da ju izrazi – jer religijsko je pitanje zapravo pitanje o životu i njegovu značenju. Zbog toga je svaki čovjek, bez obzira na odgovor na to

pitanje, „religiozan“. To ne može prestati biti, ne može iščupati iz srca „razmišljanje o beskonačnom“. Kršćanska je tradicija opisala ovu stvarnost govoreći o čovjeku kao „capax Dei“: čovjek, stvoren na sliku i priliku Božju, sposoban je za Boga, želi Ga i može naći. „Sveta majka Crkva drži i uči, da se svjetlom naravnog ljudskog razuma, iz stvorenih stvari, sigurno može spoznati Bog, početak i cilj sviju stvari.“ (Prvi vatikanski koncil: DS 3004; cf. 3026; Drugi vatikanski koncil, DV 6). Bez ove sposobnosti čovjek ne bi mogao prihvatiti Božje otkrivenje. Čovjek ima ovu sposobnost je je stvoren „na sliku Božju“. (Post 1,26). Psalmist je to lijepo izrazio koristeći se slikom žedi: „O Bože, ti si Bog moj; gorljivo tebe tražim; tebe žeda duša moja, tebe želi tijelo moje, kao zemlja suha, žedna, bezvodna.“ (Psalam 62)

3. Na putu

Pitanje i intuicija otvaraju put. Čovjek, koji razmišlja o beskonačnom, kreće naprijed. Intuicija za beskonačno njegov je životni pokretač, razlog zbog kojeg čovjek voli i radi. Za čovjeka počinje strastvena avantura traženja beskonačnog, upoznavanja vlastitog lica. Radi se o avanturi u koju smo svi uključeni. To nije nešto rezervirano isključivo za „religiozne“. Moguće je prepoznati put čovjeka koji traži lice beskonačnog pomoću dvije činjenice koje su svima dostupne.

Prva je konstatacija o postojanju religija. Danas smo, više nego ikad u prošlosti, svjedoci postojanja brojnih religijskih iskustava. Kad se činilo da će nastupiti društvo bez Boga, pokreti i religijske sekte, vrlo različite prirode, zaposjeli su Zapad i započeli su dijeliti društveno stanje zajedno s uspostavljenim religijama. To su konkretni, povijesni izrazi traženja beskonačnog i, u tom smislu, pomažu ljudskom razumu i slobodi da ne zatvori vlastite horizonte, da se ne smanji na iscrpljujući prostor „konačnoga“. Tako naučava Drugi vatikanski koncil: „Ljudi od različitih religija očekuju odgovor na skrivene zagonetke ljudsko postojanja, koje, kako danas, tako i jučer, diraju njihovo srce: Što je čovjek? Koji je smisao i svrha našega života, dobro i zlo, podrijetlo i cilj boli, put da postignemo vječnu sreću, smrt, razum, sankcije poslije smrti? Na kraju krajeva, koji je onaj posljednji i neobjašnjivi misterij koji obavlja naše postojanje, odakle dolazimo i kamo idemo? Suživot s osobama drugih religija prilika je da prepoznamo identitet želje i pitanja koja zahvaćaju njihovo i naše srce. Ono što bi na prvi pogled moglo izgledati kao poteškoća, jer bi mnoštvo odgovora moglo zbunjivati, također je privilegirana prilika da spoznamo jedinstvo između svih ljudi. Mnogo je odgovora koji se nude, no pitanje je samo jedno.

Na drugom mjestu možemo prepoznati našu potragu za beskonačnim u iskustvu koje smo svi imali: identifikacija beskonačnog s nečim konkretnim. To može biti zaručnica, profesionalna karijera, ekonomski uspjeh ili strast za moći. Koliko li smo puta identificirali beskonačno koje smo predosjećali s nečim osobnim! Koji je rezultat? Razočaranje. U našoj je potrazi za beskonačnim stigao trenutak kada smo zastali i vjerovali da se možemo poistovjetiti s nečim naše mjere. To se zove „idolopoklonstvo“ i kušnja je to koju svaki čovjek

proživi. Umjesto da priznamo da je žena u nama izazvala razmišljanje o beskonačnom, što je znak beskonačnog, očekujemo da ona potpuno ispuni želju koju je izazvala. Kad se znak više ne prepoznaje kao takav i kad se zamijeni s cjelinom koju odašilje, tada se pretvara u idol. Ali idoli, kao što znamo, donose razočaranje. Psalmist je s velikom preciznošću identificirao tragediju idolopoklonstva. To je tragedija neispunjena obećanja. Čini se da ga mogu ostvariti, no ipak to nisu u mogućnosti: „Njihovi su idoli od srebra i od zlata, načinjeni ljudskom rukom: oni imaju jedna usta, a ne govore; oni imaju oči, a ne vide; oni imaju uši, a ne čuju; oni imaju nos, a ne mirišu; ruke, a one ne pipaju; noge, a one ne idu; oni ne izvlače nikakav zvuk iz svojeg ždrijela. Nek' njihovi stvaratelji njima naliče, i svi oni koji se uzdaju u njih!“ Psalam 115 (113b)

„Načinjeni ljudskom rukom“: psalmist s malo riječi identificira korijen nemogućnosti da idoli ispune našu želju za beskonačnim. Idol je plod mojih ruku; tako i ima moje dimenzije: ograničen je. Zbog toga nikada neće moći na odgovarajući način zadovoljiti našu želju za beskonačnim.

Raznolikost odgovora – religijskih – na samo jedno pitanje i nemogućnost idola da ispune želju za beskonačnim čine samo još hitnijim traženje konačnog odgovora. Čovjek koji ozbiljno živi svoj život, koji ne zatire intuiciju za beskonačnim, koja ga opisuje kakav je, ne predaje se.

4. Prema našem susretu

Ako odustajanje znači ujedno i napuštanje avanture života, što učiniti? Kako čovjek može ustrajati na tom putu? Kako se ne zaustavi u nedostatku odgovora? Nije moguće misliti kako je slika našeg života mit o Sizifu, optuženog da uvijek počinje iznova svoj posao, bez završetka ni odmora. Život je upravo ta želja, no svi naši pokušaji da ju zadovoljimo čine se uzaludnima. Naši pokušaji, ne mogućnost ostvarenja. Zapravo, naša želja bi bila apsurdna, uzaludna da je osuđena na vječnu nemogućnost zadovoljenja. Zato se ne želi reći da smo mi ti koji se možemo sami zadovoljiti. Mi smo „sposobni“ biti zadovoljeni, ne možemo zadovoljiti sami sebe. Žeđ koja isušuje grlo čovjeka kaže da je on sposoban piti, a ne da on sam bude svjež i bistar izvor koji će ga napojiti. Tako je čovjek sposoban za beskonačno, „capax Dei“, jer može prihvatiti ono što mu dolazi, a ne može sam sebi stvoriti to beskonačno za kojim toliko čezne. Kad čovjek spozna da je sposoban za Boga, njegova želja, nostalgija i žudnja postaju preklinjanje. I u tom preklinjanju čovjek dostiže svoju pravu veličinu. „Blaženi siromašni duhom, njihovo je kraljevstvo nebesko.“ (Mt 5, 3). Siromaštvo duhom koje blagoslivlja Isus u blaženstvima, i čiji je najjači izraz molba, preklinjanje, sadrži puninu ljudskog iskustva. To je trenutak u kojem ljudsko srce kaže kaže Beskonačnom koje predosjeća: „Dođi, pokaži se!“ Svaka čovjekova stanica čeka i želi, traži i preklinje da mu beskonačno izađe ususret. Želi upoznati njegovo lice i to moli: „Tvoje ću lice tražiti, Gospodine, ne skrivaj lica svoga od mene.“ (Psalam 26)

Bog nije zanemario ljudske molbe: „Posredstvom ljuskog razuma, čovjek sa sigurnošću može spoznati Boga preko njegovih djela. Ali postoji i druga vrsta spoznanja koju čovjek nikako ne može dosegnuti vlastitim snagama, to je božansko Otkrivenje. (Prvi vatikanski koncil: DS 3015) Slobodne volje Bog se otkriva i daje čovjeku. To čini otkrivanjem svoga misterija, milosrdnog plana koji je uspostavio u Kristu od vječnosti, u korist svih ljudi. Potpuno otkriva svoj plan šaljući svoga voljenoga Sina, našega Gospodina Isusa Krista, i Duha Svetoga.“ Molitve psalama, euharistijski tekstovi, adventsko vrijeme, cijela liturgija Crkve trajno je obrazovanje za život, na potpuno svjestan i svaki dan dostupniji način, to je molitva Gospodinu. Ujutro, na početku radnog dana, prve riječi koje nam Crkva kaže su: „Bože moj, dođi mi u pomoć. Gospodine, u pomoć mi priteci.“ Na taj način nas uči i pomaže nam shvatiti da želja postaje molba.

5. Suputnici svim ljudima

U toj smo molbi svi suputnici jedni drugima. Prepoznavanje želje za beskonačnim koja gradi srce svakog čovjeka, dopušta nam da postanemo svjesni jedinstva koje postoji među nama. Ovu želju moguće je izraziti na različite načine. Neki od njih čak mogu biti i teški, uvredljivi ili nasilni. Pa i takve, izrazi su same potrage koja živi u našem srcu. Tko se prepoznaje u toj potrazi, zna da je blizu svakom čovjeku, nikome ni ničemu nije strana. Za Crkvu nema „dalekih“: jer svi ljudi žive, pitaju se i žele. Svi traže. Zbog toga se kršćanin ne boji razgovarati o potrazi s drugima. Uključujući i one koji mu se smiju, koji ga nazivaju sanjarom ili vizionarom. Svakodnevno ga prati velika simpatija za sve ljudsko. Umjetnost, književnost, glazba. Sve što izražava čovjekov duh, za onoga koji traži, prilika je da ponovo spozna želju koja je dio njega. Ako pokušate o tome razgovarati sa svojim kolegama, vidjet ćete da je istina.

<http://www.madrid11.com/es/camino/catequesis/46-catequesis-1-dios-nos-ha-hecho-capaces-de-vivir-con-el>